

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
EUROPOS REIKALŲ KOMITETO
2016 M. PAVASARIO SESIJOS IR 2016 M. TARPSESIJINIO LAIKOTARPIO (IKI
RUDENS SESIJOS) VEIKLOS ATASKAITA
(2016 M. KOVO 11 D. – 2016 M. RUGSĖJO 10 D.)**

BENDROJI INFORMACIJA

Teisės aktų projektų svarstymas	
Seimo pavedimai dėl teisės aktų projektų, bendras sk.	2
iš jų: kaip pagrindiniam komitetui	0
kaip papildomam komitetui	2
Kitų komitetų prašymu ar komiteto iniciatyva pateiktos išvados	3
Posėdžiai ir klausymai	
Komiteto posėdžiai	22
iš jų: išvažiuojamųjų	0
Parlamentinė kontrolė	
Svarstytų parlamentinės kontrolės klausimų bendras sk.	288
<i>Tarybos</i>	34
<i>Pozicijos</i>	175
<i>Ataskaitos</i>	59
<i>Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimo stebėseną</i>	2
<i>Kiti parlamentinės kontrolės klausimai</i>	18
Komiteto priimtų nuomonių	0
Komiteto priimti sprendimai	11
Seimo valdybos sprendimu (komiteto iniciatyva) ir komiteto sprendimu sudarytos darbo grupės	0
Komiteto organizuoti renginiai	
Komiteto organizuotos konferencijos, seminarai, diskusijos	2
<i>Organizuotos konferencijos/minėjimai</i>	1
<i>Seminarai</i>	0
<i>Diskusijos</i>	1
Tarptautiniai ryšiai	
Komiteto priimtų užsienio delegacijų sk.	3
iš jų: susitikimai, organizuoti komiteto iniciatyva	0
Surengta komiteto delegacijų išvykų į užsienį	10
Pareiškimų, raštų nagrinėjimas ir rengimas	
Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	189
Parengta atsakymų ir raštų	300

I. EUROPOS REIKALŲ KOMITETO STRUKTŪRA

2012 m. lapkričio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimas nutarimu Nr. XII-11 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ (Žin., 2012, Nr. 135-6889; 2013, Nr. 9-345) nustatė, kad Seimo Europos reikalų komitetą (toliau – Komitetą) sudaro 25 nariai.

Komiteto sudėtis ataskaitiniu laikotarpiu keitėsi. Prasidedant Seimo pavasario (VI) sesijai Komitetui priklausė V. Aleknaitė Abramikienė, A. Ažubalis, L. Balsys, V. Baltraitienė, Š. Birutis, S. Brundza, V. Gedvilas, P. Gylys, B. Juodka, G. Kirkilas, A. Kubilius, A. Lydeka, K. Masiulis, A. Mazuronis, J. Narkevičius, M. A. Pavilionienė, D. Petrulis, G. Purvaneckienė, E. Vareikis, B. Vėsaitė, M. Zasčiurinskas, A. Zeltinis, E. Zingeris, Z. Žvikienė. Prie Komiteto 2016 m. birželio 17 d. prisijungė P. Gražulis.

Ataskaitiniu laikotarpiu keturi Komiteto nariai priklausė Seimo valdybai: Seimo Pirmininko pavaduotojas G. Kirkilas, Seimo Pirmininko pavaduotojai J. Narkevičius ir V. Gedvilas bei opozicijos lyderis A. Kubilius. Europos reikalų komiteto narys B. Juodka yra Užsienio reikalų komiteto pirmininkas, Z. Žvikienė – Žmogaus teisių komiteto pirmininkė, A. Ažubalis – Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas. Komitete atstovaujami beveik visi Seimo komitetai – nėra tik Kaimo reikalų ir Sveikatos reikalų komitetų atstovų.

Du Komiteto nariai ėjo ministrų pareigas: Š. Birutis – kultūros, V. Baltraitienė – žemės ūkio.

II. EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS ATITINKAMŲ SRIČIŲ KLAUSIMŲ PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

1. Europos Sąjungos Aplinkos tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko vienas ES Aplinkos tarybos posėdis. Aktualiausias klausimas buvo pagal Europos Komisijos (toliau – EK) 2016 m. darbo programą kaip labai aktualus Seimo išskirtas EK 2015 m. gruodžio 2 d. pateiktas žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinys. 2016 m. kovo 4 d. Aplinkos taryboje buvo pristatyta Žiedinės ekonomikos strategija, vyko diskusijos dėl EK komunikato „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“. Tai – naujas plataus užmojo žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinys, kuriuo Europos verslo įmonėms ir vartotojams siekiama padėti pereiti prie stipresnės žiedinės ekonomikos, kurioje ištekliai bus naudojami tausiau. EK pasiūlyti veiksmai padės sukurti uždarą produktų gyvavimo ciklą, nes bus perdirbama daugiau atliekų ir medžiagos bus naudojamos pakartotinai, o tai duos naudos tiek aplinkai, tiek ekonomikai. Šie planai užtikrins, kad visos žaliavos, produktai ir atliekos būtų panaudojami maksimaliai ir iš jų gaunama didžiausia vertė, o drauge bus skatinama taupyti energiją ir mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Pasiūlymai taikomi visam gyvavimo ciklui: nuo gamybos ir naudojimo iki atliekų tvarkymo ir antrinių žaliavų rinkos.

2016 m. birželio 20 d. ES Aplinkos taryboje buvo patvirtintos Tarybos išvados dėl Žiedinės ekonomikos strategijos, EK komunikato „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“. Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijai dėl ES Aplinkos Tarybos išvadų, kuriomis pritariama EK komunikatui ir įsipareigojama remti veiksmų plano įgyvendinimą. Pabrėžiama, kad perėjimas prie žiedinės ekonomikos reikalauja ilgalaikių įsipareigojimų ir veiksmų įvairiose ES politikos srityse atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių sąlygas. Tarybos išvadose daug dėmesio skiriama produktų politikai ir išteklių efektyvumui, pabrėžiama, kad taikomos politikos priemonės turi būti proporcingos, ekonomiškai efektyvios, socialiai priimtinos ir taikomos nedidinant administracinės naštos. Akcentuojamas poreikis užtikrinti, kad produktai būtų kuriami ir gaminami darniai, atsižvelgiant į visą būvio ciklą. Pažymima efektyvios ir gerai veikiančios antrinių žaliavų rinkos svarba ir nurodoma, kad atliekų eksportas gali apsunkinti perdirbimo tikslų pasiekimą, todėl raginama stiprinti kontrolę ir užkirsti kelią nelegaliam atliekų transportavimui. Pabrėžiama mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo svarba siekiant sukurti darnius, išteklius tausojančius pramonės, ekonominius ir socialinius procesus.

2016 m. birželio 17 d. Komitetas apsvarstė 2015 m. gruodžio 2 d. EK paskelbtą ES žiedinės ekonomikos paketą ir jo įgyvendinimo aspektus. EK Aplinkos generalinio direktorato direktorius Žaliajai ekonomikai Kęstutis Sadauskas pristatė ES žiedinės ekonomikos koncepcijos principus, veiksmų planą pagal EK komunikatą „Uždaro ciklo kūrimas ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ priemonės ir rekomendacijas, siekiant įgyvendinti ambicingus ES žiedinės ekonomikos tikslus. Komitetas primindamas EK 2016 m. vasario 26 d. Šalies ataskaitą Lietuvai 2016, kurioje pažymėtos rekomendacijos Lietuvai, taip pat atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 20 d. ES Aplinkos taryboje planuojamas patvirtinti Tarybos išvadas dėl ES žiedinės ekonomikos paketo veiksmų plano ir ES žiedinės ekonomikos keliamus tikslus, į EK rekomendacijas ir kitų ES valstybių narių gerąją patirtį, pažymėjo, kad, Seimui vykdant parlamentinę kontrolę, būtina atkreipti ypatingą dėmesį į ES žiedinės ekonomikos paketo veiksmų planą ir jo įgyvendinimą. Komitetas nutarė kreiptis į Vyriausybę su siūlymu peržiūrėti numatomų statyti atliekų deginimo jėgainių pajėgumų kūrimą, įvertinus ilgalaikėje perspektyvoje mažėjančius atliekų susidarymo kiekius ir deginimo jėgainių pajėgumų išnaudojimo efektyvumą. Taip pat parengti naujas ambicingesnes strategines kryptis ir valstybinio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo priemonės, nustatyti strateginius atliekų tvarkymo tikslus ir gaires planuojamai reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai, kaip gerinti atliekų (popieriaus, stiklo, metalo, plastiko ir bioatliekų) surinkimą, kad ES žiedinės ekonomikos tikslai būtų pasiekti.

2. Europos Sąjungos Bendrųjų reikalų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko trys Bendrųjų reikalų tarybos posėdžiai. Ministerijos atstovams bendrame Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetų posėdyje pristatant Lietuvos Respublikos pozicijas prieš vykstant į 2016 m. kovo 15 d. Bendrųjų reikalų tarybos (toliau – BRT) posėdį, buvo aptartas Europos Vadovų Tarybos (toliau – EVT) išvadų projektas ir EVT sprendimų įgyvendinimo klausimas, prieš ruošiantis 2016 m. kovo 17–18 d. EVT susitikimui, nes BRT užtikrina visų sudėčių Tarybos darbo nuoseklumą ir, bendradarbiaudama su EVT Pirmininku ir EK, rengia EVT susitikimus bei užtikrina jos sprendimų įgyvendinimo tęstinumą. BRT posėdyje taip pat buvo patvirtintas Tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros, aptartas šio susitarimo įgyvendinimas, vyko diskusija dėl Europos semestro, buvo aptarta ES Sanglaudos politika.

2016 m. birželio 22 d. Užsienio reikalų ministerijos (toliau – URM) atstovai komitetų posėdyje pristatė Lietuvos Respublikos pozicijas prieš vykstant į 2016 m. gegužės 24 d. BRT posėdį, kuriame buvo numatyta diskusija teisinės valstybės klausimais bei aptarta 2016 m. birželio 28–29 d. vyksiančio EVT susitikimo darbotvarkė. Pagal 2014 metų gruodį priimtas Tarybos išvadas, BRT yra įpareigota bent kartą per metus surengti diskusiją šia tema. Vienas aptarimas įvyko 2015 metų pabaigoje, antrasis – 2016 m. gegužės 24 d. Šį kartą valstybės narės turėjo apsikeisti nuomonėmis, kaip užtikrinti žmogaus teisių laikymąsi ir pagarbą teisinės valstybės principams integruojant migrantus į ES šalių visuomenes, pasidalinti integracijos iššūkiais ir gerąją praktika. Komiteto nariai diskutuodami šia tema pripažino, kad Lietuva neturi patirties šioje srityje ir akcentavo, kad labai svarbu imtis skubių veiksmų integruojant pabėgėlius į Lietuvos darbo rinką ir socialinį gyvenimą. Aptardami EVT susitikimo darbotvarkę, Komiteto nariai aktyviai diskutavo dėl bevizio režimo su ES suteikimo Gruzijai ir Ukrainai. Svarstant Lietuvos poziciją šiuo klausimu, Komiteto nariai akcentavo, kad Lietuva ne tik pritartų bevizio režimo suteikimui šioms valstybėms, bet ir visapusiškai skatintų tą padaryti kuo greičiau.

URM atstovams pristatant Lietuvos Respublikos pozicijas prieš vykstant į 2016 m. birželio 24 d. BRT posėdį ir ruošiantis birželio 28–29 d. EVT susitikimui, Komitetui aptarė EVT išvadų projektą, diskutavo dėl 2017 m. teisėkūros planavimo, ES skaidrumo didinimo, dar kartą aptarė valstybėms narėms skirtas rekomendacijas dėl nacionalinių reformų programų įgyvendinimo. Svarstydamas klausimą, susijusį su išankstiniu ES teisėkūros planavimo procesu, Komitetas nusprendė, atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo tarp EP, Europos Sąjungos Tarybos ir EK dėl geresnės teisėkūros 37 punktą, prašyti URM teikti Komitetui informaciją, susijusią su išankstiniu ES teisėkūros planavimo procesu, siekiant kuo anksčiau identifikuoti Lietuvai aktualias teisėkūros iniciatyvas, kurios galėtų būti įtrauktos į ateinančių metų EK metinę darbo programą, ir taip užtikrinti visavertį Lietuvos Respublikos Seimo įsitraukimą į ES teisėkūros procesą bei deramą Lietuvos Respublikos interesų ES atstovavimą.

3. Europos Sąjungos Ekonomikos ir finansų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko trys Europos Sąjungos Ekonomikos ir finansų tarybos posėdžiai, po kurių Komitetas išklaušė ataskaitas arba susipažino su raštu pateiktomis. Taryboje svarstyti šie aktualiausi finansų ir ekonomikos srities klausimai:

- ekonominės ir pinigų sąjungos užbaigimo klausimai, tarp kurių svarbiausi buvo bankų sąjungos užbaigimo, indėlių garantijų sistemos sukūrimo, ES fiskalinės sąjungos sukūrimo klausimai;
- Europos semestro klausimai, tarp kurių – 2016 m. šalies ataskaita ir Tarybos rekomendacijos Lietuvai bei Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos euro zonoje įkurti nacionalines konkurencingumo ir produktyvumo valdybas;
- mokesčių vengimo priemonių paketo klausimai – Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės.
- Investicijų planas Europai - Europos strateginių investicijų fondo veiklos pratęsimas.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms šiais ir kitais Tarybos posėdžiuose svarstytais klausimais. Komitetas reguliariai išklaušė informaciją apie klausimus, svarstomus euro grupės susitikimuose, vykstančiuose prieš Ecofin Tarybos posėdžius. Aktualiausi šiuose susitikimuose svarstyti klausimai, pristatyti Komitetui – situacija Graikijoje, euro grupės valstybių narių biudžetų projektų nagrinėjimo rezultatai, infliacijos ir valiutų kursų tendencijos euro zonoje, diskusijos dėl augimo ir užimtumo, kiti ES ekonominės valdysenos klausimai.

Greta šių klausimų, Komitetui buvo pateikta informacija apie klausimus, svarstytus š. m. birželio 16 d. Europos stabilumo mechanizmo valdytojų tarybos ir birželio 17 d. direktorių valdybos posėdžiuose, tarp kurių:

- pritarimas papildytam Susitarimo memorandumui su Graikijos Respublika dėl Europos stabilumo mechanizmo programos;
- pritarimas finansinės pagalbos Graikijos Respublikai II-osios dalies išmokėjimui.

Komitetas susipažino su Lietuvos Respublikos pozicija dėl šių klausimų, kuria pritarė papildytam Susitarimo memorandumui su Graikijos Respublika ir taip pat, atsižvelgiant į tai, kad Graikija įgyvendino visas numatytas išankstines sąlygas, pritarė finansinės pagalbos Graikijai II-osios dalies išmokėjimui.

4. Europos Sąjungos Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko viena ES Konkurencingumo taryba. Svarstytas Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje. Pakeitimais siekiama skatinti „vienodo darbo užmokesčio už vienodą darbą toje pačioje vietoje“ principą. Seimas 2016 m. balandžio mėn. paskelbė pagrįstą nuomonę dėl direktyvos pakeitimo. Inicijuota „geltonoji“ kortelė – iniciatyvai pritarė 11 valstybių narių.

Mokslinių tyrimų srityje buvo svarstytas Tarybos išvadų „BP 7 ir ateities perspektyva. Investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas siekiant ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir visuomenės uždavinių sprendimo“ projektas. Išvadose teikiami Lietuvai svarbūs siūlymai: a) bendradarbiavimas, aukšta kompetencija ir poveikis yra pagrindiniai principai siekiant darnaus augimo; b) pabrėžiama mokslo ir visuomenės ryšio svarba; c) remiamas strateginis požiūris sprendžiant aktualius neatidėliotinus socialinius iššūkius; d) pažymima partnerysčių ir bendradarbiavimo projektų svarba ir kt.

Tarybos išvadose dėl moksliniams tyrimams ir inovacijoms (MTEPI) palankios aplinkos akcentuota investicijų pritraukimo į MTEPI svarba; pripažinta, kad siekiant mobilizuoti investicijas, būtina sukurti patikimą reguliavimo sistemą; sutinkama, kad yra nereikalingos teisinės kliūtys ar reguliavimo spragos, kurios trikdo MTEPI; pabrėžta, kad reikia efektyvesnės MTEPI politikos, geresnio reglamentavimo ir reguliavimo sistemų, įskaitant veiksmingą intelektinės nuosavybės teisių tvarką; pabrėžta, kad, svarstant, rengiant ES politikos ar reguliavimo priemones, turėtų būti taikomas "Inovacijų principas". Klausimai dėl inovacijų yra labai svarbūs Lietuvai, atkreipiant dėmesį ir į tai, kad šis klausimas yra 2016 m. Tarybos rekomendacijoje.

5. Europos Sąjungos Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos klausimai

2016 m. birželio 6–7 d. Europos Sąjungos Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryboje (energetikos klausimai) Lietuva buvo pasirengusi debatams dėl svarbių klausimų „Sprendimo, kuriuo nustatomos keitimosi informacija apie tarpvyriausybinius valstybių narių ir trečiųjų šalių energetikos susitarimus bei teisiškai neprivalomas priemonės mechanizmas“, „Pasiūlymo dėl reglamento dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių“. 2016 m. vasario 16 d. EK savo „žiemos dokumentų rinkinyje“ pateikė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010. Pakeitimo projekte pateikti šie pagrindiniai siūlymai dėl Reglamento nustatyto reguliavimo tobulinimo: 1. Regionų bendradarbiavimas. Intensyvesnis regionų bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas yra svarbi priemonė siekiant labiau sustiprinti valstybių narių solidarumą bei tarpusavio pasitikėjimą ir pašalinti išimtinai nacionalinių požiūrių nesutapimus. 2. Solidarumas. Jis gali būti svarbi priemonė kaimyninėms šalims susidarius ypatingoms ekstremaliosioms situacijoms. 3. Skaidrumas. Nacionalinės kompetentingos institucijos gali prašyti, kad gamtinių dujų įmonės teiktų informaciją tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, tačiau susidarius ekstremaliajai situacijai gamtinių dujų įmonės privalo pateikti šią informaciją.

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko du ES Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos posėdžiai transporto ir telekomunikacijų klausimais. Vyko politiniai debatai dėl reglamentavimo sistemos peržiūros, kurių tikslas – teikti politines gaires EK rengiamam pasiūlymui dėl telekomunikacijų reglamentavimo sistemos peržiūros. Ši peržiūra skirta įvertinti telekomunikacijų srities reglamentavimo veiksmingumą, efektyvumą, suderinamumą, aktualumą bei telekomunikacijų srities sukuriamą pridėtinę vertę ES ir nacionaliniu lygmeniu. Tuo tikslu EK 2015 m. rugsėjo 11 d. paskelbė Viešąsias konsultacijas Ryšių reguliavimo sistemos įvertinimui. Atsižvelgiant į šių dienų rinkos ir technologijų raidą bei strategijoje numatytus tikslus yra sprendžiama, kokių reformų 2016 m. reikėtų imtis dabartiniam reglamentavimui tobulinti siekiant užsibrėžti ambicingus planus ateičiai. Komitetas pritarė pozicijai, kurioje Lietuva pritaria EK nuomonei, kad prisijungimas prie interneto yra esminė prielaida ir sąlyga, siekiant tikrai bendros ir integruotos skaitmeninės visuomenės Europoje. Prisijungimo užtikrinimas, priklausantis nuo interneto aprėpties ir vartotojų apsisprendimo naudotis internetu, yra labai svarbus klausimas, kuris turi tapti reikšmingu politinės ir strateginės darbotvarkės punktu.

ES Transporto Tarybos darbotvarkės pagrindiniu klausimu buvo pasiektas bendras požiūris dėl *Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vidaus vandenų laivybos srities profesinių kvalifikacijų pripažinimo, kuria panaikinamos Tarybos direktyvos 96/50/EB ir 91/672/EEB*. Pagrindinis pasiūlymo tikslas – palengvinti darbo jėgos mobilumą vidaus vandenų transporto sektoriuje, nustatant bendrą denio įgulos narių, dirbančių laivuose, plaukiojančiuose ES vidaus vandenų keliais, kvalifikacijos sertifikavimo sistemą. Siūlomos direktyvos reikalavimai būtų taikomi ne tik vidaus vandenų transporto kapitonams bet ir kitiems denio įgulos nariams. Komitetas pritarė LR pozicijai, kurioje pabrėžiami Lietuvos kelti klausimai dėl specialiųjų leidimų galiojimo termino ir pastabos dėl galimybės vykdyti egzaminavimą kompiuterinių testų pagalba.

6. Europos Sąjungos Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko du Europos Sąjungos Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdžiai. Švietimo srityje atkreiptas dėmesys į medijų raštingumo ugdymą mokyklose, taip pat ministrai diskutavo dėl Europos aukštojo mokslo modernizavimo darbotvarkės įgyvendinimo. Jaunimo klausimų srityje svarbiausi klausimai – kovos su jaunimo radikalizacija, smurtiniu ekstremizmu priemonės, pagalba jaunų žmonių tapatybės formavimosi procese, medijų raštingumo didinimas. Kultūros srityje aktualiausi buvo Audiovizualinių žiniasklaidos paslaugų direktyvos klausimai. Gavusi valstybių narių nuomones, EK pristatė atnaujintą pasiūlymą dėl Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūros. Jame buvo atsižvelgta į didžiąją dalį Lietuvos pasiūlymų, pavyzdžiui, išplečiami pagrindai riboti laisvą audiovizualinių paslaugų priėmimą iš kitos valstybės narės – greta jau esančių ribojimo pagrindų įtrauktas ir *visuomenės saugumo kriterijus*, apimant nacionalinį saugumą ir gynybos užtikrinimą, taip pat įtrauktas visuomenės sveikatos apsaugos kriterijus. Taip pat pasiūlyme sustiprinamas Europos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų reguliuotojų grupės (ERGA) vaidmuo sprendžiant tarp valstybių narių kylančius ginčus dėl audiovizualinių paslaugų tiekėjų jurisdikcijos nustatymo bei laikino audiovizualinių paslaugų teikimo ribojimo. Sporto srityje buvo aptarti

sąžiningumo ir sporto valdymo gerinimo klausimai. Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės pristatytoms pozicijoms ir išklaušė ministrų ataskaitas po įvykusio susitikimo.

7. Europos Sąjungos Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko šeši Europos Sąjungos Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos (toliau – TVR) posėdžiai, trys iš jų buvo neeiliniai, įskaitant vieną ES teisingumo ir vidaus reikalų ministrų ir ES institucijų atstovų susitikimą, ir vienas neformalus posėdis, surengtas reaguojant į susidariusią greito ES atsako reikalaujančią situaciją.

2016 m. kovo 10-11 d. TVR posėdis buvo skirtas vidaus reikalų ir teisingumo klausimams. Vidaus reikalų dalyje svarbiausi klausimai buvo migracija, Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos, ginklai ir kova su terorizmu. Teisingumo dalyje svarbiausi klausimai buvo kova su terorizmu, skaitmeninė darbotvarkė ir Europos prokuratūra. Posėdyje ministrai pasikeitė nuomonėmis apie migracijos padėtį ir pareiškimo, dėl kurio susitarta 2016 m. kovo 7 d. ES valstybių ar vyriausybių vadovų susitikime, įvykusiame po jų susitikimo su Turkijos Ministru Pirmininku, įgyvendinimą, apžvelgė darbą, atliktą nagrinėjant pasiūlymą, kuriuo siūloma įsteigti agentūrą, kuri sutelktų FRONTEX ir valstybių narių išteklius, kad būtų stebimi migracijos srautai, nustatytos silpnosios vietos ir būtų reaguojama tais atvejais, kai ES išorės sienoms kyla pavojus (Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reforma), surengė politinius debatus dėl pasiūlymo dėl direktyvos dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės ir susitarė dėl tam tikrų tolesnio darbo techniniu lygmeniu gairių, taip pat susipažino su ES kovos su terorizmu koordinatoriaus parengta ataskaita dėl tolesnių veiksmų, susijusių su kovos su terorizmu priemonių įgyvendinimu, ir ją aptarė. Ministrai priėmė derybinę poziciją dėl pasiūlymo dėl direktyvos dėl kovos su terorizmu, taip pat įvertino techniniu lygmeniu atliktą darbą nagrinėjant naujus sutarčių teisės srities pasiūlymus dėl dviejų direktyvų: viena iš jų – dėl skaitmeninio turinio teikimo, kita – dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo (pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlymu ministrai nusprendė dirbdami dėmesį sutelkti pirmiausia į pasiūlymo dėl skaitmeninio turinio teikimo nagrinėjimą, atsižvelgiant į tai, kad reikia užtikrinti bendrą taisyklių dėl internetinio ir tiesioginio pardavimo darną, taip pat prekių pardavimo ir skaitmeninio turinio teikimo darną). Posėdyje *inter alia* įvyko politiniai debatai dėl pasiūlymo dėl reglamento dėl Europos prokuratūros įsteigimo. Priimtos TVR išvados dėl neteisėto migrantų gabenimo, kuriomis valstybės narės paprašytos pagreitinti sistemingo registravimo procesą ir vykdyti sistemingus saugumo patikrinimus pasinaudojant atitinkamomis duomenų bazėmis, laipsniškai panaikinti nebiometrinis asmens dokumentus ir atnaujinti tapatybės nustatymo dokumentus laikantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) rekomendacijų, kuo geriau pasinaudoti įdiegtomis informacinėmis sistemomis, taip pat viešaisiais duomenimis, platformomis bei partnerystėmis su socialinės žiniasklaidos bendrovėmis ir visomis kitomis turimomis priemonėmis siekiant rinkti su neteisėtu gabenimu susijusius duomenis, atlikti jų kryžminį patikrinimą bei dalytis jais ir naudotis šiomis sistemomis migrantų srautų ir su jais susijusios neteisėto gabenimo veiklos prognozavimo analizės tikslais, stiprinti bendradarbiavimą su Europolu ir Eurojustu, sustiprinti veiksmingą ir tvarų migrantų, kurie neturi teisės į tarptautinę apsaugą, grąžinimą, taip pat intensyvinant bendradarbiavimą su trečiosiomis kilmės ir tranzito šalimis išlaikyti ES migracijos politikos patikimumą ir atgrasyti nuo neteisėto migrantų gabenimo, didinti plačiosios visuomenės, pažeidžiamų grupių ir specialistų, kurie galėtų susidurti su neteisėtai atgabentais migrantais, informuotumą apie neteisėtos migracijos ir neteisėto migrantų gabenimo pavojų.

2016 m. kovo 22 d. Briuselyje įvykdžius teroristinius išpuolius, 2016 m. kovo 24 d. sušauktas skubus ES ministrų, atsakingų už saugumo ir teisingumo klausimus, susitikimas, kuriame taip pat dalyvavo ES institucijų atstovai. Į neeilinį susitikimą susirinkę ministrai ir ES institucijų atstovai griežtai pasmerkė įvykdytus teroro aktus, išreiškė paramą Belgijai, jos gyventojams ir solidarumą. Išreikštas ryžtas toliau bendrai kovoti su terorizmu ir išsaugoti savo vertybes net ir kovojant su juo. Susitikimo metu priimtas bendras pareiškimas, kuriuo tikėtasi stiprinti bendrus gebėjimus kovoje su terorizmu. Pareiškime pažymėta būtinybė toliau remtis jungtinėmis nacionalinėmis pastangomis, prireikus dalytis informacija su transporto institucijomis ir operatoriais, skubiai suaktyvinti saugumo, kelionių ir migracijos sričių Europos ir tarptautinių duomenų bazių sistemingą pildymą, padidinti nuoseklų naudojimąsi jomis ir jų sąveikumą, toliau plėtoti veiksmingas prevencines priemones, reguliariau naudoti jungtines tyrimo grupes 2016 m. balandžio mėn. priimti direktyvą dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) ir skubiai ją įgyvendinti ir kita. Atsižvelgiant į tai, kad susitikimas sušauktas skubiai, Komiteto posėdis prieš vykstant į šį susitikimą rengiamas nebuvo.

Informacija po ES ministrų, atsakingų už saugumo ir teisingumo klausimus, susitikimo 2016 m. kovo 24 d. (vidaus reikalų dalies klausimai) išklaudyta 2016 m. balandžio 1 d. Komiteto posėdyje, kuriame taip pat pateikta informacija ir apie Lietuvos pasirengimą įgyvendinti sutartas priemones. Komiteto nariai kėlė klausimus dėl ES sprendimų priėmimo operatyvumo, Europolo vaidmens, ES ir Jungtinių Amerikos Valstijų bendradarbiavimo saugumo kontekste, ES išorės sienos apsaugos priemonių ir būdų, ginklų kontrolės, sutartų priemonių įgyvendinimo galimybių ir pan. Išklausęs informaciją apie susitikimo rezultatus ir apie Lietuvos pasirengimą įgyvendinti sutartas priemones, Komitetas nusprendė siūlyti Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui 2016 m. balandžio mėn. surengti bendrą komitetų posėdį, siekiant detaliau aptarti ministrų bei ES institucijų atstovų bendrame pareiškime sutartų priemonių įgyvendinimą.

Po išpuolių Briuselyje, atsižvelgiant į 2016 m. kovo 24 d. susitikimo rezultatus, 2016 m. balandžio 21 d. TVR posėdyje svarstyti saugumo klausimai, todėl TVR posėdis skirtas tik vidaus reikalams. Svarbiausi klausimai buvo Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos, saugumui ir sienoms skirtos IT sistemos, migracija, duomenų bazių pildymas. Posėdyje ministrai aptarė išpuolių Briuselyje pasekmes, vykdant tolesnę veiklą, susijusią su 2016 m. kovo 24 d. susitikimu. Ministrai daugiausia dėmesio debatuose skyrė duomenų bazių naudojimui bei sąveikumui ir neseniai pateiktiems EK pasiūlymams dėl pažangiai valdomų sienų dokumentų rinkinio, aptarė veiksmus keitimuisi informacija tobulinti ir susitarė dėl darbo siekiant susitarimo dėl integruotai Europos informacinių sistemų struktūrai taikomų reikalavimų, išklaušė pažangos ataskaitą siekiant Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reformos, taip pat pasikeitė nuomonėmis pateiktais diskusiniais klausimais dėl Bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) reformos, be diskusijų priėmė direktyvą dėl ES keleivio duomenų įrašo (PNR).

Lietuvos Respublikos pozicijos prieš vykstant į šį TVR posėdį pristatytos 2016 m. balandžio 20 d. posėdyje. Bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) reformos kontekste Komiteto nariai plačiau domėjosi žmogaus teisių užtikrinimo klausimu, taip pat diskutuota dėl Lietuvos Respublikos pozicijos šiuo klausimu formavimo aspektų. To pasėkoje nutarta plačiau aptarti Komiteto posėdyje Bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) reformos klausimą, o poziciją paprašyta papildyti žmogaus teisių užtikrinimo aspektu.

Vis dar esant įtemptai migracijos ir saugumo situacijai Europoje, 2016 m. gegužės 20 d. TVR posėdis taip pat skirtas vidaus reikalams. Jame svarbiausi klausimai liko tie patys: Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reforma, migracija, vizų politika. Posėdyje ministrams pristatyta apie pažangą, susijusią su Reglamento dėl Europos sienų apsaugos pajėgų projektu, taip pat ministrai surengė bendro pobūdžio debatus dėl vizų politikos, pasikeitė nuomonėmis apie ES – Turkijos pareiškimo įgyvendinimą.

Lietuvos Respublikos pozicijos prieš vykstant į šį TVR posėdį pristatytos 2016 m. gegužės 18 d. posėdyje. Komiteto nariai aktyviai domėjosi naujų migracijos maršrutų, vizų liberalizavimo politikos įtakos Lietuvos viešajam saugumui bei Lietuvos pajėgumų prisiimti įsipareigojimus dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reformos aspektais. Išklausęs pristatytą Vidaus reikalų ministerijos informaciją, Komitetas Lietuvos Respublikos pozicijoms pritarė.

2016 m. birželio 9-10 d. TVR posėdis skirtas teisingumo ir vidaus reikalams. Vidaus reikalų dalyje svarbiausi klausimai buvo vizų režimo liberalizavimas, Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reforma, ginklai, BEPS reforma, kova su terorizmu, migracija, keitimasis informacija. Teisingumo dalyje – Europos prokuratūra, Skaitmeninė darbotvarkė, pasiūlymai dėl keitimosi informacija apie trečiųjų šalių piliečius ir baudžiamosios teisės priemonių kovai su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, sutuoktinių turto teisinis režimas ir registruotos partnerystės, baudžiamoji teisena kibernetinėje erdvėje. Ministrai išklaušė pažangos ataskaitą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reformos, surengė bendro pobūdžio debatus dėl vizų politikos, taip pat pasiūlymų dėl keitimosi informacija apie trečiųjų šalių piliečius ir baudžiamosios teisės priemonių kovai su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, dėl skaitmeninio turinio teikimo, susitarė dėl derybinės pozicijos dėl pasiūlymo dėl direktyvos dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės, apsvarstė dabartinę migracijos padėtį, visų pirma ES - Turkijos pareiškimo įgyvendinimą, ir migracijos srautų Viduržemio jūros centrinėje dalyje klausimą, priėmė du išvadų dokumentus, kuriuose išdėstomos konkrečios priemonės ir tolesnių veiksmų, kuriais siekiama gerinti bendradarbiavimą kovojant su nusikalstama veikla kibernetinėje erdvėje, tvarkaraštis, patvirtino veiksmų gaires, skirtas keitimuisi informacija ir informacijos valdymui, įskaitant sąveikumo sprendimus, stiprinti teisingumo ir vidaus reikalų srityje, susitarė dėl dviejų reglamentų, kuriais

siekama nustatyti taisykles, taikytinas susituokusių porų ar registruotų partnerių turto teisiniam režimui esant tarpvalstybinėms situacijoms (t. y. porų, kurios yra skirtingų ES pilietybių ir (arba) turi turto kitoje ES valstybėje narėje), išklauskė EK informaciją dėl pateiktų pasiūlymų BEPS reformos kontekste.

Lietuvos Respublikos pozicijos prieš vykstant į šį TVR posėdį pristatytos 2016 m. birželio 8 d. Komiteto posėdyje. Komiteto nariai ypač aktyviai domėjosi ES vizų režimo liberalizavimo Gruzijai ir Ukrainai klausimu. Išklausęs Vidaus reikalų ir Teisingumo ministerijų informaciją, Komitetas Lietuvos Respublikos pozicijoms pritarė.

2016 m. birželio 9-10 d. TVR posėdžio rezultatai pristatyti 2016 m. birželio 15 d. Komiteto posėdyje. Komiteto nariai kėlė abejones dėl ES vizų liberalizavimo iniciatyvos ateities, taip pat domėjosi žalos atlyginimo nukentėjusiems asmenims iniciatyva ir jos aptarimo rezultatais bei migracijos *per se* problematika.

8. Europos Sąjungos Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos klausimai

Prieš vykstant į 2016 m. birželio 16–17 d. Tarybos posėdį socialinių klausimų dalyje daugiausiai dėmesio skirta pažangos ataskaitai dėl Pasiūlymo KOM/2016/128, kuriuo siekiama skatinti „vienodo darbo užmokesčio už vienodą darbą toje pačioje vietoje“. 11 valstybių narių nacionaliniai parlamentai, tarp jų ir Lietuvos (2016-05-03), atsiuntė pagrįstas nuomones dėl prieštaravimo subsidiarumo principui. Buvo pasiekta vieno trečdalis balsų riba, kuri būtina norint pradėti vadinamąją „geltonosios kortelės“ procedūrą. Posėdyje taip pat diskutuota dėl 2016 m. Europos semestro, pristatytos pažangos ataskaitos dėl direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos bei dėl direktyvos dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe, peržiūros.

Sveikatos dalyje svarbiausias klausimas - Tarybos išvadų dėl maisto produktų gerinimo priėmimas. Komiteto nariai aktyviai diskutavo dėl maisto sudėties gerinimo, nes nesubalansuota Lietuvos gyventojų mityba atspindi pagrindiniuose sveikatos rodikliuose. Sveiko gyvenimo trukmė Lietuvoje yra viena trumpiausių ES (54 proc. gyventojų miršta nuo širdies ir kraujagyslių ligų, 19 proc. miršta nuo vėžio, didėja sergamumas antrojo tipo cukriniu diabetu). Posėdyje taip pat aptartos Tarybos išvados dėl tolesnės veiklos, siekiant kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, ir Tarybos išvados dėl farmacijos sistemos pusiausvyros stiprinimo ES. Su ministrų ataskaitomis po šio Tarybos posėdžio komitetas susipažino raštu.

9. Europos Vadovų Tarybos klausimai

Komitetas išklauskė ir pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms prieš vykstant į du EVT posėdžius. Pirmasis posėdis vyko kovo 17-18 dienomis. Pirmąją dieną įvyko ES valstybių vadovų susitikimas, antrąją dieną – ES ir Turkijos vadovų susitikimas. Su Turkija susitarta dėl tolimesnių žingsnių bandant sumažinti migracijos srautus iš šios valstybės. Taip pat priimtose išvados dėl migracijos, darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo, konkurencingumo bei klimato kaitos ir energetikos. Svarstydamos migracijos klausimą, šalys narės sutarė užtikrinti pagalbą Graikijai dėl nelegalių migrantų grįžimo į Turkiją, tam skiriant finansinę paramą. Buvo referuojama į Komisijos komunikatą dėl prieglobsčio prašymų nepriėmimo ir nelegalių migrantų grąžinimo į Turkiją teisinio pagrindo. Taip pat patvirtinta ES parama Jordanijai ir Libanui, Europos investicijų bankas paragintas suteikti paramą Pietų kaimynystės ir Balkanų šalims. Buvo aptarta, kad didžiulis dėmesys turi būti skirtas kovai su galimai naujais migracijos keliais. Užtvirtinta, kad Europos pasieniečio pasiūlymas turi būti priimtas kuo greičiau ir toliau turi būti tęsiami darbai susiję su būsima ES migracijos politikos struktūra. Nuspręsta, kad visi nuo 2016 m. kovo 20 d. nelegaliai į Graikijos salas atvykę migrantai bus grąžinami į Turkiją laikantis tarptautinių žmogaus teisių standartų. Taip pat, nuo kovo 20 d. bus pradėtas „siro už sirą“ perkėlimas į ES. Turkija užtikrino, kad imsis visų priemonių sustabdyti naujų nelegalios migracijos kelių atsiradimą. Susitarta paspartinti procesą dėl vizų legalizavimo ir panaikinti turkų vizas iki 2016 m. birželio. Bus spartinamas pinigų išmokėjimas ir, jei įsipareigojimai bus įgyvendinti, tuomet ES iki 2018 m. mobilizuos papildomus 3mlrd. eurų.

Energetikos srityje priimtas subalansuotas tekstas dėl poreikio toliau siekti ES energetinio saugumo bei klimato kaitos sutartų įsipareigojimų. Vadovai pažymėjo, kad būtina siekti metinio augimo, daugiau investicijų ir išlaikyti finansinę discipliną. Pažymėti sunkumai plieno pramonės, pieno

ir mėsos sektoriuose. Palankiai įvertinti ketinimai suteikti daugiau laisvės šalis dėl PVM tarifų.

Komitetas išklauė informaciją ir pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms prieš vykstant į EVT posėdį birželio 28-29 dienomis. Jame didelis dėmesys buvo skiriamas birželio 28-29 d. JK referendumo rezultatams aptarti. Po referendumo JK premjeras išsakė savo nuomonę, kad jis nepradės proceso pagal 50 straipsnį ir tai bus naujojo premjero darbas. ES27 VN vadovai ir JK atstovai tikisi toliau bendradarbiauti ir po išstojimo toliau likti artima sąjungininke. ES vadovai, artėjant NATO Varšuvos susitikimui, kartu su NATO Generaliniu sekretoriumi aptarė saugumo situaciją ir ES-NATO santykių stiprinimą. Buvo pristatyta ES Globali strategija, EVT pasveikino šį pristatymą ir siūlė toliau tęsti darbą. EVT išvadose didelis dėmesys buvo kreipiamas išoriniams aspektams ir darbui su trečiosiomis šalimis.

Svarbiausi EVT išvadų projekte paminėti Lietuvai aktualūs elementai yra susiję su migracija (bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis, efektyvaus rezultato kovojant su šia krize), ekonominiu augimu (vidaus rinkos kliūčių šalinimas) ir kova su mokesčių vengimu.

Svarbiausi ES27 pareiškimo elementai:

- ES teisė ir toliau lieka galioti JK, kol pastaroji neišstos iš ES;
- Išstojimo procesas turi būti organizuojamas pagal ES sutarties 50 str. Jis bus aktyvuotas tik pranešus EVT apie norą išstoti iš ES, kuomet EVT gaus pranešimą bus nustatytos susitarimo su JK gairės;
- Tikimasi, kad JK išstojus iš ES ji toliau liks artima partnere, o sudarytas susitarimas, su JK, kaip su trečiąja šalimi, bus grindžiamas teisių ir pareigų pusiausvyra.

10. Europos Sąjungos Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko penki ES Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdžiai. Vienas iš aktualiausių testinių klausimų kaip ir rudens sesijoje buvo - *Padėties rinkose* klausimas. Šiuo metu daugelis valstybių narių susiduria su sunkumais žemės ūkio rinkose (ypač pieno, mėsos ir vaisių bei daržovių sektoriuose), kuriuos sąlygoja drastiškas supirkimo kainų kritimas, Rusijos taikomas embargas, Afrikinis kiaulių maras ir pieno kvotų sistemos panaikinimas. Europos Komisija, atsižvelgdama į susidariusią situaciją reguliariai teikia atnaujintą informaciją apie žemės ūkio sektoriaus tendencijas, apie pokyčius rinkose ir pristato EK veiksmus bei galimas papildomas priemones padėčiai rinkose stabilizuoti. Lietuva ES ŽŪŽT posėdžiuose kėlė *kritinės padėties pieno sektoriuje klausimą* ir prašė išskirtinės tikslinės paramos iš ES biudžeto Lietuvos pieno gamintojams. Situacija Lietuvos pieno sektoriuje toliau blogėja – mūsų šalies ūkininkams mokama viena žemiausių kainų visoje ES, kuri šiuo metu siekia vos 21 Eur/100 kg, o smulkiems pieno gamintojams mokama dar mažiau (tik apie 8–10 Eur/100 kg). Prognozuojamas tolesnis supirkimo kainų, jau nepadengiančių gamybos kaštų, kritimas. Nepaisant to, kad 2015 m. gamintojams buvo skirta išskirtinė tikslinė parama, jų pajamos (įskaitant visą gautą paramą) buvo 75,5 mln. Eurų mažesnės nei 2014 m. Todėl, papildoma ES tikslinė parama yra būtina siekiant kompensuoti šiuos pieno gamintojų patirtus nuostolius ir apsaugoti juos nuo bankroto.

ES Tarybai pirmininkaujantys Nyderlandai savo pirmininkavimo laikotarpiu daug dėmesio skyrė žiedinės ekonomikos ir su jos įgyvendinimu glaudžiai susijusioms temoms. Viena iš tokių temų, kuri laikoma žiedinės ekonomikos dalimi – maisto nuostoliai ir maisto švaistymas, 2016 m. birželio 27–28 d. ES ŽŪŽT posėdyje buvo patvirtintos Tarybos išvados dėl maisto švaistymo. Seimas dar 2015 m. gegužės – liepos mėn. apsvarstė Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Lordų Rūmų parengtą ir išplatintą „žaliosios kortelės“ dėl maisto švaistymo projektą. Juo buvo siekiama kreiptis į Europos Komisiją ir paraginti teikiant naują ES žiedinės ekonomikos paketą, maisto švaistymo klausimą įvertinti strategiškai. 2015 m. liepos 15 d. Komitetas, įvertinęs Seimo Aplinkos apsaugos, Ekonomikos ir Kaimo reikalų komitetų išvadas, laikydamasis Komiteto 2015 m. kovo 18 d. nuomonės dėl politinio dialogo ir „žaliosios kortelės“, pritarė Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Lordų Rūmų parengtam ir išplatintam „žaliosios kortelės“ dėl maisto švaistymo projektui. Komitetas pažymėjo, kad maisto švaistymas – daugialypė problema, turinti tiek ekonominį, tiek aplinkosauginį, tiek socialinį aspektus, kuri iki šiol sprendžiama nepakankamai ir reikalaujanti tiek nacionalinio, tiek ES lygmens veiksmų.

III. KITI PARLAMENTINĖS KONTROLĖS KLAUSIMAI

1. Baltijos energijos jungčių plano įgyvendinimo eiga

Nuo 2009 m. metų įgyvendinamas Baltijos energijos rinkos jungčių planas (BERJP). Planas svarbus kaip priemonė ilgalaikiam energetiniam saugumui Baltijos jūros regione užtikrinti, Lietuvos, Latvijos ir Estijos energetikos tinklams į ES energetikos vidaus rinką integruoti. BERJP įgyvendinimo eigos parlamentinė kontrolė vykdoma kasmet. Klausimas Komitete buvo svarstytas gegužės 11 d. Bendro intereso projektams priskirti Lietuvai svarbūs BERJP projektai: *LitPolink* jungtis, Baltijos šalių sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais projektas, Kruonio HAE 5-ojo hidroagregato statybos projektas, dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos, magistralinio dujotiekio Klaipėda – Kiemėnai pajėgumų padidinimas, Lietuvos ir Latvijos dujų jungties išplėtimas ir kiti. Dalis projektų įgyvendinti (*NordBalt*, *LitPolLink I*, 330kV OL linija Klaipėda-Telšiai, SGD terminalas, dujotiekis Klaipėda - Kiemėnai), dalis vėluoja (saugykla Syderiuose, Lietuvos-Lenkijos dujų jungtis). Nėra aiški situacija dėl Visagino AE projekto.

2015 m. birželio 8 d. buvo patvirtintas atnaujintas BERJP, kuriuo siekiama praplėsti sritis iš energetikos infrastruktūros (dujos ir elektra) ir generacijos (dujos, atominė energetika, vėjo energetika) į visus energetikos politikos ir regioninio bendradarbiavimo energetikos srityje klausimus. Taip pat vienas iš tikslų buvo valdymo struktūros pertvarka, siekiant integruoti į BERJP veiklą atsinaujinančių energetikos išteklių ir energetinio efektyvumo klausimais dirbančią ES jūros regiono strategijos Energetikos sritį (Policy Area Energy). Po BERJP reformos į BERJP veiksmų planą įtrauktos naujos sritys, tarp jų ir trijų Baltijos valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) elektros sistemos sinchronizacija su Europos kontinentiniais tinklais.

2. Transporto infrastruktūros parlamentinės kontrolės klausimai

Komitetas, nuosekliai vykdydamas prioritetinės reikšmės transporto infrastruktūros „*Rail Baltica*“ projekto parlamentinę kontrolę, projekto įgyvendinimo klausimą prižiūri „horizontaliai“ ir atsižvelgdamas į tai, kad tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyksta diskusijos dėl tarpvyriausybinių susitarimų, kuris numatytų valstybių išsipareigojimus užbaigti projektą, yra pateikęs Vyriausybei atitinkamus pasiūlymus. Be to, 2016 m. vasario 26 d. Komiteto ir Ekonomikos komiteto sprendimu buvo sudaryta Europos reikalų ir Ekonomikos komitetų narių darbo grupė. Į darbo grupę deleguoti: Europos reikalų komiteto pirmininkas G. Kirkilas, pavaduotojai L. Balsys ir P. Gylys ir komiteto narys A. Ažubalis, Ekonomikos komiteto pirmininkas R. Žemaitaitis, pavaduotojas A. Skardžius ir narys J. Razma. Darbo grupė posėdžiauja ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Šioje pavasario sesijoje Darbo grupė rinkosi į 5 posėdžius. Darbo grupės posėdžiuose už projekto įgyvendinimą atsakingų institucijų atstovai, atsižvelgiant į Komiteto 2015 m. spalio 7 d. sprendimą 100-S-17, pateikė suderintą Lietuvos nacionalinę poziciją dėl tarpvyriausybinių susitarimų dėl „*Rail Baltica*“ projekto plėtros. Vyko diskusijos dėl projekto plėtros derybų eigos ir pasirašytos penkiašalės deklaracijos, kurią pasirašė Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Suomijos susisiekimo ministrai kartu su EK, atstovaujama projekto koordinatore Katerinos Trautman.

3. Dėl pilietybės įstatymo pataisų

Migracijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir teismams priimant neigiamus sprendimus dėl Lietuvos pilietybės atkūrimo litvakams, 2016 m. gegužės 11 d. Komiteto posėdyje diskutuotas Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo teisinio reglamentavimo tobulinimo klausimas. Komiteto nariams pristatytas šiuo metu galiojančiu Pilietybės įstatymu nustatytas teisinis reglamentavimas ir jo problematika. Posėdyje dalyvavo ir į Komiteto narių klausimus atsakė Vidaus reikalų ir Užsienio reikalų ministerijų atstovai. Komitetas, išklauses pateiktą informaciją, priėmė sprendimą sudaryti darbo grupę, kuri parengtų reikalingas Pilietybės įstatymo pataisas.

4. Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo priimamos nuostatos, iš dalies keičiančios Aktą dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise

Jau nuo 2016 m. pradžios Europos reikalų komitetas daug dėmesio skyrė kartu su 2015-11-11 EP priimta rezoliucija dėl ES rinkimų teisės reformos (toliau – Rezoliucija) pateiktam pasiūlymui dėl Tarybos sprendimo, kuriuo priimamos nuostatos, iš dalies keičiančios Aktą dėl Europos Parlamento

narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise (toliau – Pasiūlymas). EP Pasiūlyme yra numatytos nuostatos, kurios pakeistų rinkimų į EP sistemą ir vykdymo tvarką. Priskyres šį klausimą prie labai aktualių, išnagrinėjęs Seimo specializuotų komitetų išvadas, sudaręs darbo grupę Pasiūlymo svarstymui ir atidžiai įvertinęs darbo grupės, visų suinteresuotų institucijų, Seimo komitetų bei frakcijų nuomones bei pozicijas dėl Pasiūlymo, Komitetas 2016 m. balandžio 20 d. priėmė politinę nuomonę dėl Pasiūlymo. Nuomonėje pažymima, jog EP neatsižvelgiama į tai, kad rinkimų organizavimas yra visų pirma valstybių narių kompetencija, kur reikšmingą vaidmenį atlieka tiek valstybės teisinė sistema, tiek jos politinė kultūra ir demokratinės tradicijos. Priimtame dokumente taip pat išdėstoma komiteto nuomonė dėl atskirų pasiūlymo nuostatų ir reiškiamas įsitikinimas, kad šio pasiūlymo tikslai - didinti ES sprendimų priėmimo proceso demokratinį teisėtumą, stiprinti demokratinį ir tarpvalstybinį rinkimų į EP matmenį bei ES pilietybės koncepciją, padidinti rinkėjų susidomėjimą EP rinkimais ir siekti veiksmingesnės rinkimų į EP sistemos – galėtų būti verti palaikymo, tačiau siūlomomis priemonėmis jų nepavyktų efektyviai pasiekti.

5. Europos audito rūmų ataskaita

Kaip ir kasmet, 2016 m. kovo 18 d. posėdyje Europos Audito rūmų narė pristatė Komitetui Europos EAR ataskaitą apie 2014 finansinių metų Europos Sąjungos biudžeto vykdymą ir EAR veiklos audito ataskaitos „Energijos tiekimo saugumo didinimas sukuriant energijos vidaus rinką“. EAR narė nurodė, kad EAR pateikė teigiamą nuomonę dėl ES 2014 m. finansinių ataskaitų patikimumo ir konstatavo, kad 2014 m. pajamos yra teisėtos ir tvarkingos. Tačiau 2014 m. mokėjimai yra paveikti reikšmingo klaidų lygio, todėl EAR nuomonė dėl jų teisėtumo ir tvarkingumo neigiama.

R. Budbergytė pristatė komitetui 2016 m. sausio mėn. EAR paskelbtą metinę veiklos programą, kurioje akcentuojamas dėmesys šių sričių klausimams: energetikos ir klimato, vidaus rinkos, įskaitant skaitmeninę darbotvarkę, prieglobsčio, migracijos ir saugumo, Ekonomikos ir finansų valdymo, „Europa 2020“: laikotarpio vidurio peržiūros ir 2007–2013 m. išlaidų programų užbaigimo, ES institucijų, agentūrų ir įstaigų veiksmingumo vertinimo.

6. Europos Sąjungos vidaus saugumui kylančios grėsmės ir 2016 m. kovo 24 d. susitikime priimtame Europos Sąjungos ministrų, atsakingų už saugumo ir teisingumo klausimus, bei ES institucijų atstovų bendrame pareiškime sutartų priemonių įgyvendinimo eiga ir perspektyvos

2016 m. balandžio 20 d. bendrame Seimo Europos reikalų ir Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų posėdyje detaliau aptartos ES vidaus saugumui kylančios grėsmės ir ministrų bei ES institucijų atstovų bendrame pareiškime, priimtame 2016 m. kovo 24 d., sutartų priemonių įgyvendinimas. Bendro posėdžio tikslas – pagal kompetenciją aptarti ES vidaus saugumo klausimus, konkretizuojant esamą padėtį ir nacionalines priemones, aptariant jų įgyvendinimo eigą, problemas ir pasiekimus.

Išklausę pranešėjų pateiktą informaciją, Komitetų nariai nusprendė siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais nuostatas į nacionalinę teisę perkelti prioriteto tvarka, taip pat prašyti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projektą Nr. XIIP-4041 svarstyti prioriteto tvarka bei 2016 m. Seimo IX (rudens) sesijoje toliau svarstyti Europos Sąjungos vidaus saugumo klausimus bendruose Seimo Europos reikalų ir Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų posėdžiuose.

7. Vizų režimo liberalizavimas Turkijai: įgyvendinimo perspektyvos ir pasekmės

2016 m. birželio 1 d. bendrame Seimo Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetų posėdyje diskutuota dėl vizų režimo liberalizavimo Turkijai, siekiant plačiau aptarti ES vizų liberalizavimo politikos įgyvendinimo eigą, perspektyvas ir pasekmes Lietuvai ir ES. Diskusijoje dalyvavo ir į Seimo narių klausimus atsakė Užsienio reikalų ir vidaus reikalų ministerijų atstovai.

Diskusijos metu Seimo Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetų nariai aktyviai domėjosi vizų režimo liberalizavimo įtaka socialiniam, ekonominiam valstybės gyvenimui, visuomenės saugumui, ypač akcentavo šio klausimo įvairialypiškumą ir nevienareikšmį vertinimą. Taip pat domėtasi

politine situacija Turkijoje pasikeitus vyriausybei bei jau sutartų Turkijos įsipareigojimų įgyvendinimo perspektyva. Diskusijoje ne kartą akcentuotas Turkijos kaip svarbios ES ir NATO partnerės vaidmuo.

8. Pirmininkaujančių Europos Sąjungai valstybių pirmininkavimo programų bei rezultatų pristatymai

2016 m. birželio 29 d. komiteto nariams Nyderlandų pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2016 m. sausio–birželio mėn. rezultatus pristatė ambasadorius Gijsbert Hendrik Christiaan van der Lingen. Jis pabrėžė, kad Nyderlandų Karalystės pirmininkavimo pabaigą žymi istorinis momentas – Jungtinės Karalystės sprendimas palikti ES. Nyderlandų Karalystė pirmininkavimo metu pasiekė svarbių rezultatų migracijos srautų valdymo srityje, priimtas susitarimas su Turkija. Ambasadorius pabrėžė, kad ES lygiu reikšmingų žingsnių imtasi priemonių diegimo kovos su terorizmu srityje. Valstybės narės sutarė dėl Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais. Nyderlandai taip pat daug dėmesio skyrė žiedinės ekonomikos, kovos su mokesčių vengimu, geresnio reglamentavimo sritims. Komiteto nariai taip pat išklusė Lietuvos Respublikos ambasadoriaus Nyderlandų Karalystėje Dariaus Semaškos įžvalgas apie Nyderlandų pirmininkavimo eigą ir rezultatus. Buvo nuspręsta pristatinėjant pirmininkavimo ES Tarybai rezultatus į komiteto posėdį taip pat kviesti ir Lietuvos Respublikos ambasadorių pirmininkaujančioje valstybėje narėje.

2016 m. rugsėjo 7 d. Slovakijos Respublikos ambasadorius Peter Hatiar Komiteto nariams pristatė Slovakijos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2016 m. liepos – gruodžio mėn. prioritetus. Ekonomiškai stipri Europa, moderni bendroji rinka, tvari migracijos bei prieglobsčio politika ir pasaulyje aktyviai Europa – pagrindiniai tikslai, kurių sieks pirmininkaujanti Slovakija. Ambasadorius taip pat teigė, kad daug dėmesio bus skiriama ES išorės ir vidaus saugumo klausimams, Šengeno erdvės palaikymui ir stiprinimui.

IV. EUROPOS SEMESTRO KLAUSIMAI

Nuo pat 2016 m. Europos semestro ciklo pradžios Europos reikalų komitetas atidžiai nagrinėjo visus semestro dokumentus: 2016 m. Metinę augimo apžvalgą, Šalies ataskaitą Lietuva 2016, Nacionalinę reformų darbotvarę, Lietuvos stabilumo programą, Tarybos rekomendaciją dėl 2016 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Lietuvos stabilumo programos ir priėmė sprendimus dėl šių dokumentų, taip siekdamas užtikrinti dar glaudesnę Seimo ir Vyriausybės bendradarbiavimą ir aktyvesnę bei efektyvesnę Seimo įsitraukimą į Europos semestro procesą, kuris yra veiksminga ekonominės politikos koordinavimo priemonė.

1. Nacionalinės reformų darbotvarkės klausimai

2016 m. kovo mėn. 23 d. Komitetas svarstė ir pritarė 2016 m. Nacionalinės reformų darbotvarkės (NRD) projektui, kuris iki balandžio 15 d. pateikiamas EK. 2016 m. NRD yra atnaujinta atsižvelgiant į metinį ES ekonominės politikos koordinavimo ciklą – Europos semestrą ir į 2013 m. spalio 15 d. EK paskelbtas gaires. NRD apibendrina svarbiausias vykdomas ir planuojamas struktūrines reformas siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, įgyvendinant Tarybos rekomendaciją „Dėl 2015 m. Lietuvos nacionalinės reformų darbotvarkės ir dėl Tarybos nuomonės dėl atnaujintos 2012–2016 m. Lietuvos konvergencijos programos“.

EK 2016 m. vasario 26 d. paskelbė ES valstybių narių ataskaitas, kuriose yra pateikiamas EK vertinimas, kaip šalys įgyvendina joms 2015 m. skirtas Tarybos rekomendacijas. EK „Šalies ataskaita. Lietuva 2016“ nurodoma, kad Lietuvos pažanga, įgyvendinant visas Tarybos rekomendacijas, yra vertinama kaip ribota. ES girdimi raginimai EK parengtas šalių ataskaitas svarstyti nacionaliniuose parlamentuose, kad politikai žinotų problemas ir ieškotų sprendimo būdų.

2. Tarybos rekomendacijos dėl 2016 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Lietuvos stabilumo programos

2016 m. gegužės 20 d. EK narys V. P. Andriukaitis pristatė komitetui 2016 m. Lietuvai pateiktas EK rekomendacijas dėl ekonomikos stiprinimo (toliau – Rekomendacijos). Rekomendacijose nurodomi taisytini klausymai valstybės finansų srityje, pensijų sistemos srityje, sveikatos apsaugoje, žmoniškųjų išteklių ir švietimo srityje, skurdo mažinimas. Pirmą kartą rekomenduojama gerinti naujų technologijų diegimą ir įsisavinimą visuose ekonomikos sektoriuose, gerinti inovacijų politikos koordinavimą ir skatinti privačias investicijas, be kita ko, plėtojant alternatyvius finansavimo šaltinius.

Komiteto posėdžio metu diskutuotos EK nurodytos probleminės sritys. Komitetas nusprendė perduoti Rekomendacijas svarstyti Seimo specializuotiems komitetams, ir, gavus jų išvadas, priimti sprendimą dėl Rekomendacijų įgyvendinimo. Gavęs specializuotų komitetų išvadas, 2016 m. birželio 22 d. Komitetas priėmė sprendimą, kuriame rekomenduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybei siekti esminio Tarybos rekomendacijos dėl 2016 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Lietuvos stabilumo programos įgyvendinimo. Paprašyta Vyriausybės iki 2016 m. rugsėjo 15 d. pateikti komitetui Rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą.

3. Ekonominės raidos scenarijus

2016 m. balandžio 1 d. Komitete išsamiai pristatytas Finansų ministerijos parengtas 2016–2019 m. ekonominės raidos scenarijus ir Valstybės kontrolės išvada dėl jo. Scenarijus, pagal kurį bus rengiamas ateinančių metų valstybės biudžeto projektas ir išvada dėl jo Seime buvo svarstomi pirmą kartą. Šių dokumentų atsiradimas komiteto darbotvarkėje – dar vienas nuoseklus žingsnis, siekiant stipresnės parlamentinės kontrolės ir didesnės parlamento įtakos ES ekonominės valdysenos klausimų nagrinėjimą.

Finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus vertinamas kaip atsargus, šalies ūkio raidos perspektyvos ir ekonomikos augimą skatinantys veiksniai bei galimos rizikos jame vertinamos apdairiai. Scenarijuje numatoma, kad spartesniam nei praėjusiais metais ir subalansuotam Lietuvos ekonomikos augimui tinkamą pagrindą sudarys sumažėjusi priklausomybė nuo Rusijos rinkos, santykinai stabili pagrindinių Lietuvos eksporto rinkų raida, ES mastu vykdoma skatinamoji ūkio valdymo politika vidutiniu laikotarpiu. Pagal šį scenarijų namų ūkių vartojimas einamaisiais metais išlieka pagrindiniu ūkio plėtros varikliu. Eksporto plėtros potencialą vidutiniu laikotarpiu stiprina praėjusių metų įmonių investicijos į gamybinių pajėgumų didinimą, todėl tikėtina, kad eksporto augimas šiuo laikotarpiu spartės. Defliaciniai procesai pasibaigs jau 2016 m., o augančios kainos mažins gyventojų perkamąją galią ir šiek tiek prislopins namų ūkių vartojimą. Prognozuojama, kad šiais metais Lietuvos BVP augs 2,5 proc. Lyginant BVP augimo projekcijas prognozuojama, kad vidutiniu laikotarpiu Lietuva išliks tarp sparčiausiai augančių euro zonos šalių.

Valstybės kontrolė, įvertinusi ekonominės raidos scenarijų, savo š. m. kovo 30 d. paskelbtoje išvadoje konstatuoja, kad scenarijus yra tinkamai pagrįstas ir atitinka ekonomikos aktualijas. Valstybės kontrolės vertinimu, jei politika nesikeis, rizika nukrypti nuo užsibrėžto 2016 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio sumažėja, nes 2015 m. faktiniai darbo rinkos rodikliai buvo geresni nei projektuotieji 2015 m. rudenį ir jų 2016 m. augimo projekcijos yra peržiūrimos didėjimo kryptimi. Komiteto posėdyje pažymėta, kad parengtas ekonominės raidos scenarijus sudaro tinkamą pagrindą planuoti 2017 m. biudžetą, o jo svarstymas Seime – reikšmingas žingsnis valstybės biudžeto planavimo procese.

4. Lietuvos Stabilumo 2016 m. programa

2016 m. balandžio 29 d. Finansų ministras R. Šadžius pristatė Komitetui Lietuvos Stabilumo 2016 m. programą (toliau – Programa). Finansų ministerijos parengtoje Programoje numatoma 2016–2019 metų viešųjų finansų politika, apžvelgiami pastarųjų metų ekonominiai pokyčiai Lietuvoje, poveikį valdžios finansams ir ekonomikos tendencijoms turėsiančios struktūrinės reformos, pateikiama išsami informacija apie valdžios sektoriaus finansų padėtį ir vidutinio laikotarpio perspektyvas, biudžeto politikos planai vidutinės trukmės laikotarpiui, ekonomikos ciklo poveikio valstybės finansams įvertinimas. Programa buvo parengta atsižvelgiant į Finansų ministerijos parengtą ekonominės raidos scenarijų, kuris, kartu su Valstybės kontrolės išvada dėl šio scenarijaus buvo išsamiai pristatytas Komitetui š. m. balandžio 1 d. Programoje numatytas subalansuotas Lietuvos ekonomikos augimas vidutinės trukmės laikotarpiu. Prognozuojama, kad, įgyvendinant naujas mokesčių administravimą gerinančias priemones, 2016–2019 m. pajamų iš mokesčių ir BVP santykis nuosaikiai

didės iki 31 proc. BVP. Vidutinės trukmės laikotarpiu numatoma toliau didinti gynybos finansavimą, kelti mažiausiai uždirbančių viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimus, didinti kapitalo investicijas, kartu įgyvendinant ES investicijų lėšomis finansuojamus projektus. Pagrindiniais fiskalinės rizikos šaltiniais įvardinti indėlių draudimas ir valstybės garantijos.

V. DALYVAVIMAS TEISĖKŪROS PROCESU

1. Įstatymų projektų, perkeliančių Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas, įgyvendinimo stebėseną

LR Seimo statuto 61 straipsnio 5 punkte numatyta Komiteto veiklos kryptis – prižiūrėti, kad įstatymų leidybos procedūros metu būtų laiku ir tinkamai priimami įstatymai, įgyvendinantys ES teisės aktus, todėl Komitetas kiekvieną ketvirtį vykdo įstatymų projektų, perkeliančių ES teisės aktų nuostatas, įgyvendinimo stebėseną.

2016 m. balandžio 8 d. posėdyje Komitetas svarstė *įstatymų projektų perkeliančių ES teisės aktų nuostatas, įgyvendinimo I ketv. stebėseną* ir susipažinęs su Europos teisės departamento prie LR teisingumo ministerijos atstovų pateikta informacija, priėmė sprendimą Nr. 100-S-6. Komitetas atkreipė Seimo posėdžių sekretoriato dėmesį, kad labai svarbu Seimo pavasario (VIII) sesijoje priimti 10 įstatymų projektų registruotų Seime su pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis ar naujų direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu susijusių, įstatymų projektų, kurie įtraukti į 2016 m. Seimo VIII (pavasario) sesijos darbo programą. Komitetas paprašė LR Vyriausybės iki 2016 m. birželio 1 d. pateikti informaciją apie 2016 m. vasario 12 d. Komiteto posėdžio sprendimo Nr. 100-S-3, 3 punkto įgyvendinimą. Taip pat Komitetas, remiantis LR Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21 patvirtintų ES reikalų koordinavimo taisyklių 38 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 1062 patvirtintų Europos teisės departamento prie LR teisingumo ministerijos nuostatų 7.1 punktu, nusprendė prašyti Europos teisės departamento prie LR teisingumo ministerijos, koordinuojant su Seimo kanceliarijos Teisės departamentu, LR Vyriausybės kanceliarija ir su URM iki 2016 m. birželio 1 d. pateikti Komitetui pasiūlymus, kaip galima tobulinti esamą ES teisės aktų perkėlimo sistemą.

2016 m. liepos 1 d. Komitetas svarstė *įstatymų projektų perkeliančių ES teisės aktų nuostatas, įgyvendinimo II ketv. stebėseną*. Komitetas kreipėsi į Seimo posėdžių sekretoriatą pažymint, kad labai svarbu Seimo IX (rudens) sesijos metu priimti su pradėtomis arba galimomis ES teisės pažeidimo procedūromis ar naujų direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu susijusių, 14 įstatymų projektų, įtrauktų į 2016 m. Seimo VIII (pavasario) sesijos darbo programą. Komitetas kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę su prašymu iki Seimo IX (rudens) sesijos pradžios pateikti Seimui svarstyti nepateiktus su pradėtomis Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūromis, taip pat su direktyvų, dėl kurių gali būti pradėta Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūra, nuostatų perkėlimu ir įgyvendinimu susijusius 31 įstatymų projektus, pagal ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo planų terminus patenkančius į 2016 m. Seimo IX (rudens) sesijos darbų programą.

2. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje KOM/2016/128

Komitetas daug dėmesio skyrė Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje KOM/2016/128 (toliau-Pasiūlymas) svarstymui, kuriuo EK siekia skatinti „vienodą darbo užmokestį už vienodą darbą toje pačioje vietoje“. 2016 m. balandžio 15 d. Komitetas išsamiai svarstė Pasiūlymą ir priėmė Komiteto sprendimą Nr. 100-S-7, kuriame konstatavo, kad Pasiūlymas galimai prieštarauja proporcingumo principui. Gavęs 2016 m. balandžio 20 d. Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą Nr. 103-P-24, kurioje konstatuota, kad Pasiūlymas galimai prieštarauja subsidarumo ir proporcingumo principams, 2016 m. balandžio 20 d. Komitetas dar kartą svarstė Pasiūlymą ir pateikė išvadą Nr. 100-P-43, kurioje konstatavo, kad Pasiūlymas galimai prieštarauja subsidarumo principui. Komitetas argumentavo, kad Pasiūlyme nepakankamai atsižvelgiama į tokius objektyviai tarp valstybių narių egzistuojančius skirtumus, kaip ekonomikos plėtros lygis, atlyginimų konvergencija vyksta kylant mažiau išsivysčiusių ES šalių

ekonomikos lygiui, o atlyginimų skirtumus lemia komandiruojančios įmonės vietos faktoriai, tokie kaip darbuotojų paklausa, darbuotojo kvalifikacija, produktyvumas, finansinė įmonės situacija. Komandiruojamų ir vietinių darbuotojų situaciją Teisingumo Teismas yra pripažinęs skirtinga, jų atlyginimų skirtumai negali būti laikomi diskriminacija, todėl neturi būti sudaromos kliūtys paslaugų teikėjams pasinaudoti konkurenciniu pranašumu, kylančiu iš atlyginimų skirtumų. Be to, kaip teisingai pastebi EK Europos semestro kontekste, kai kuriose valstybėse narėse pastebimas atlyginimų kilimo atotrūkis nuo produktyvumo augimo, o tai mažina ekonomikos augimo potencialą. Komitetas pasisakė, kad Komandiruojamų darbuotojų direktyvos 96/71/ES pakeitimai turi būti siūlomi tik po to, kai pasibaigs Komandiruojamų darbuotojų įgyvendinimo direktyvos 2014/67/ES perkėlimo į valstybių narių nacionalines teisės sistemas ir EK peržiūrės jos taikymą ir įgyvendinimą. Komitetas atkreipė dėmesį, kad Poveikio vertinime, pridedamame prie Pasiūlymo, trūksta išsamaus ir objektyvaus vertinimo, kokį poveikį Pasiūlymas turės ekonominei ir socialinei sritims, įskaitant migracijos aspektą, mažoms ir vidutinėms įmonėms, administracinei naštai. Atliktas poveikio vertinimas yra nepagrįstas patikimais duomenimis, neapima Pasiūlymo įgyvendinimo finansinio poveikio, nesiremia kokybiniais nei kiekybiniais indikatoriais. Komiteto nuomone, EK neužtikrina pakankamų konsultacijų, kurios be kita ko turėtų apimti ir regioninį bei vietinį numatomų veiksmų mastą, taip pat nepakankamai įvertino aukščiau minėtus objektyvius skirtumus bei socialinių ekonominių partnerių argumentus, nenurodė realios naudos darbuotojams, todėl Pasiūlymas nesukuria jokios pridėtinės vertės. Komiteto nuomone, Pasiūlymas ne tik neužtikrina didesnio skaidrumo, vienuodų ir aiškių veiklos sąlygų įmonėms bei komplikuoja teisės aktų taikymą, ypač kai komandiravimo trukmė viršija 24 mėnesius, bet galimai sutrikdo bendros rinkos veikimą.

2016 m. gegužės 3 d. Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgęs į Komiteto išvadą, priėmė Seimo rezoliuciją (pagrįstą nuomone), kurioje konstatavo, kad Pasiūlymas prieštarauja subsidiarumo principui. Dėl Pasiūlymo EK pradėjo „geltonosios kortelės“ procedūrą, nes 14 nacionalinių parlamentų rūmų (11 valstybių narių) pareiškė, kad ES pasiūlymas priimti teisės aktą prieštarauja subsidiarumo principui. Taigi EK turi iš naujo Pasiūlymą persvarstyti, pakeisti arba nekeisti.

3. Dėl kandidatūros į Europos audito rūmų narius

Atsižvelgiant į tai, kad šiais metais baigiasi Europos Audito rūmų narės R. Budbergytės kadencija Vyriausybė 2015 m. gruodžio 23 d. priėmė nutarimą Nr. 1328 „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Seimą su prašymu pritarti R. Šadžiaus kandidatūros siūlymui į Europos Audito Rūmų narius“. Š. m. kovo 15 d. Komitetas svarstė Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo „Dėl pritarimo Rimanto Šadžiaus kandidatūros siūlymui į EAR narius“ projektą Nr. XIIP-3937 ir priėmė išvadą pritarti R. Šadžiaus kandidatūrai.

V. UŽSIENIO DELEGACIJŲ PRIĖMIMAS

1. Susitikimas su Europos Komisijos migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato direktoriumi M. Ruete

2016 m. birželio 13 d. Komiteto nariai susitiko su EK Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato direktoriumi Matthias Ruete. Susitikimo metu Komiteto nariai domėjosi migracijos politikos švietimo kontekste, ES išorės sienų kontrolės bei socialinės politikos dėl pabėgėlių integracijos harmonizavimo aspektais. EK atstovas *inter alia* apžvelgė EK 2016 m. gegužės mėn. pateikto BEPS reformos paketo bei 2016 m. birželio mėn. pateiktų iniciatyvų (Mėlynosios kortelės sistemos reforma, kuri padės Europos įmonėms pritraukti aukštos kvalifikacijos asmenų iš viso pasaulio; migrantų integravimo veiksmų planas, kuriuo siekiama padėti valstybėms narėms integruoti trečiųjų šalių piliečius ir paskatinti jų ekonominį ir socialinį indėlį; bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemonės, kurios padės geriau valdyti migracijos srautus) esmę. Pažymėta, kad minėtu veiksmų planu bus sprendžiamas pabėgėlių socialinės padėties harmonizavimo ES valstybėse narėse, siekiant išvengti traukos faktoriaus, klausimas. Diskutuojuant taip pat atkreiptas dėmesys dėl bendros stabilizacijos programos poreikio bei akcentuota ES valstybių narių dalyvavimo solidarumo programoje būtinybė.

2. Susitikimas su Europos Komisijos nare E. Bienkowska

2016 m. birželio 16 d. Komiteto nariai susitiko su EK nare E. Bienkowska, atsakinga už Bendrosios rinkos strategiją. Komitetas pasiūlė diskusijai aktualias temas: Paslaugų rinka – Komandiruojami darbuotojai, Dalijimosi ekonomika, Europos semestras, konkurencingumas. Apsikeista nuomonėmis dėl komandiruojamų darbuotojų direktyvos pasiūlymo ir Komisijai paskelbtos „geltonosios kortelės“, Žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinio, Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo įtakos vidaus rinkai, dalijimosi ekonomikai, konkurencingumui, ypač paslaugų.

VI. TARPPARLAMENTINIS BENDRADARBIAVIMAS, SVARBIAUSI KOMITETO VIZITAI

1. Sąjungos reikalų parlamentinių komitetų konferencijos – LIV COSAC – posėdis Nyderlandų Karalystėje

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko 2016 m. pirmąjį pusmetį ES Tarybai pirmininkavusių Nyderlandų surengtas COSAC plenarinis posėdis ir 2016 m. antrąjį pusmetį ES Tarybai pirmininkaujančios Slovakijos surengtas COSAC pirmininkų susitikimas.

- 2016 m. birželio 12 - 14 d. Komiteto delegacija dalyvavo Hagoje vykusiame LV COSAC plenariniame posėdyje. Konferencijos darbe dalyvavo Nyderlandų Ministras Pirmininkas Markas Riutė ir EK Pirmininko pirmasis pavaduotojas Fransas Timermansas.

LV COSAC posėdžio darbotvarkėje – nacionalinių parlamentų vykdomos parlamentinės kontrolės stiprinimo priemonių, parlamentinės demokratijos sklaidos, migracijos ir kiti klausimai. Seimo delegaciją konferencijoje sudarė Komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas, Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas Vydas Gedvilas, Komiteto pirmininko pavaduotojai Linas Balsys ir Arminas Lydeka, komiteto narys Kęstutis Masiulis.

2. Sąjungos reikalų parlamentinių komitetų konferencijos (COSAC) Pirmininkų susitikimas

2016 m. liepos 10-11 d. Komiteto pirmininko pavaduotojas L. Balsys dalyvavo COSAC pirmininkų susitikime Bratislavoje. Susitikime dalyvavo Slovakijos užsienio ir Europos reikalų ministras Miroslavas Lajčakas, kuris pristatė Slovakijos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetus, tarp kurių ekonomiškai stiprios Europos, vieningos rinkos modernizavimo, nuoseklios migracijos ir prieglobsčio politikos bei globaliai veikiančios Europos klausimai.

COSAC pirmininkų susitikimo programoje – Slovakijos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetų pristatymas, apsikeitimas nuomonėmis apie Jungtinės Karalystės referendumo dėl narystės ES rezultatus, diskusija apie ES socialinio matmens stiprinimą.

3. Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos parlamentų Europos reikalų komitetų susitikimas

2016 m. gegužės 22–23 d. Rygoje vyko neformalus Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos parlamentų Europos reikalų komitetų pirmininkų susitikimas, kuriame dalyvavo Seimo vicepirmininkas, Komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas. Susitikimo metu aptarta artėjančio Sąjungos reikalų parlamentinių komitetų konferencijos (COSAC) susitikimo programa, regioninės ir ES politikos aktualijos. Susitikimo dalyviai diskutavo ES migracijos iššūkių, Jungtinės Karalystės narystės ES, situacijos Ukrainoje, ES strateginės komunikacijos Rusijos informacinio karo atžvilgiu, Nord Stream II projekto poveikio klausimais. Diskusijoje dalyvavę Latvijos Vidaus reikalų ministerijos pareigūnai pasidalino Latvijos patirtimi sprendžiant migrantų perkėlimo bei sienos apsaugos klausimus. Susitikimo dalyviai pasidalino gerosios praktikos pavyzdžiais stiprinant išorės sienų apsaugos kontrolę. Dalis susitikimo buvo skirta diskusijai apie ES strateginės komunikacijos svarbą. Pristatyti šį klausimą buvo pakviestas NATO Strateginės komunikacijos kompetencijos centro direktorius Janis Startas. Susitikimo pabaigoje vykusioje neformalioje diskusijoje apie projekto Nord Stream II įgyvendinimą apsikeista nuomonėmis apie galimą šio projekto poveikį ES energetiniam saugumui.

4. Kitos Europos reikalų komiteto komandiruotės

2016 m. balandžio 3–4 d. Hagoje (Nyderlandų Karalystė) vykusiam Nyderlandų Karalystės pirmininkavimo ES Tarybai parlamentinio matmens renginyje, skirtame energetikos, inovacijų ir „žiedinės ekonomikos“ temai, dalyvavo Komiteto pirmininko pavaduotojas Linas Balsys.

2016 m. birželio 21–22 d. Komiteto narė Giedrė Purvaneckienė dalyvavo EP Briuselyje (Belgijos Karalystė) organizuotame pasitarime dėl „geltonosios kortelės“ dėl EK pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje KOM (2016) 128. Pasitarime G. Purvaneckienė pristatė Seimo rezoliuciją (pagrįstą nuomonę), kurioje LR Seimas konstatavo, kad Pasiūlymas prieštarauja subsidiarumo principui bei Komiteto išvadą dėl pasiūlymo galimo prieštaravimo subsidiarumo principui.

2016 m. liepos 14–15 d. Komiteto delegacija, vadovaujama Seimo pirmojo vicepirmininko ir Komiteto nario Vydo Gedvilo, susidedanti iš Komiteto narių B. Vėsaitės ir K. Masiulio, dalyvavo Batumyje (Gruzijos Respublika) vykusioje konferencijoje „Gruzijos europinis kelias“. Renginys, kurį organizavo Gruzijos Vyriausybė, buvo skirtas Gruzijos ir ES santykių pažangos ir vykdomų reformų dinamikos įvertinimui. Konferencijos metu aptarti šie klausimai: reformos, susijusios su Gruzijos – Europos Sąjungos Asociacijos susitarimo įgyvendinimu; bevizis režimas Gruzijai su ES; Modernioji saugumo architektūra; Europos kaimynystės politika; Strateginė komunikacija ir Rusijos propagandos grėsmės; BREXIT ir Europos ateitis.

VII. KOMITETO ORGANIZUOTOS KONFERENCIJOS

„Europos savaitės Seime 2016“ konferencija: „Ekonominės ir pinigų sąjungos ateitis: Lietuvos požiūris“

2016 m. balandžio 13 d. Komitetas kartu su EK atstovybe Lietuvoje ir Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Europos informacijos biuru Seime surengė konferenciją apie Ekonominės ir pinigų sąjungos ateitį. Jos metu buvo aptartas stipresnės ir teisingesnės Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) įgyvendinimo procesas, jo kryptis bei esminiai etapai. Diskusijos dalyviai – Komiteto nariai, Lietuvos banko valdybos pirmininko pavaduotoja I. Šimonytė, EP narys P. Auštrevičius, prof. R. Vilpišauskas, EK atstovai išsakė savo požiūrį ir lūkesčius dėl tolesnės EPS raidos krypties ir perspektyvų.

Sukurti stipresnę ir teisingesnę EPS yra vienas iš dešimties EK pirmininko J. C. Junkerio politinių gairių prioritetų. 2015 m. birželio 22 d. paskelbtame Penkių pirmininkų pranešime pateiktas EPS sukūrimo planas, vienu metu siekiant pažangos keturiuose srityse: pirma, kuriant tikrą *ekonominę* sąjungą, kurioje kiekvienos šalies ekonomika turėtų klestėjimą pinigų sąjungoje užtikrinančių struktūrinių ypatumų; antra, kuriant *finansinę* sąjungą, kurioje mažinant su finansiniu stabilumu susijusią riziką užtikrinamas mūsų valiutos vientisumas pinigų sąjungoje ir didinamas dalijimasis rizika su privačiuoju sektoriumi; trečia, kuriant *fiskalinę* sąjungą, kurioje užtikrinamas fiskalinis tvarumas ir fiskalinis stabilizavimas; ketvirta, kuriant *politinę* sąjungą, kuri realiai sustiprindama demokratinę atskaitomybę, teisėtumą ir institucijas yra visų minėtų sąjungų pagrindas. Penkių pirmininkų pranešimas taip pat nustatė tris EPS kūrimo etapus: pirmąjį – tobulinimo darbai – iki 2017 m. birželio 30 d., antrąjį – EPS sukūrimo, ir galiausiai paskutinįjį, kuris pasibaigs ne vėliau kaip 2025 metais. Rengdama perėjimą nuo pirmojo prie antrojo etapo, EK 2017 m. pavasarį paskelbs Baltąją knygą, kurioje apibrėš kokių tolesnių veiksmų, įskaitant teises priemones, reikia imtis, kad būtų baigtas antrasis EPS kūrimo etapas. Rengiamos konferencijos tikslas buvo - paskatinti Lietuvoje platesnę diskusiją šia tema, svarstyti kokios EPS pageidauja Lietuva, išsakyti savo nuomonę dėl būtinų esminių pokyčių, diskutuoti ir ieškoti bendro sutarimo.

Europos reikalų komiteto pirmininkas

Gediminas Kirkilas

Parengė: Europos reikalų komiteto biuras